

"נפלאות מתורתך" – הרב יצחק גינזבורג שליט"א

מתוך השיעור השבועי

מטבח כשר וחינוך כשר

לערב ולחבר, הם דברים שבמציאות הארצית שלהם אין להם הכנעה ובטול, לכן יש ביניהם **פרוד** וזהו חיבור של "מין בשאינו מינו" שאינו עולה יפה ואף מזיק.

הדבר דומה לנסיונות להשכין שלום בין צדדים שונים בסכסוך. כל עוד חסר צד-משותף אמיתי בין הצדדים, כל עוד אין בטול של שניהם כלפי התורה והקדושה – כל "הסכם שלום" ביניהם יכול להיות, במקרה הטוב, רק תרופת הרגעה זמנית, ובאמת הוא נדון בסופו לכישלון. ומכאן נלמד הוראה כללית בכל הנוגע לחיבור ומיזוג בין צדדים שונים, שניתן ורצוי לעשותו רק על יסוד משותף של בטול בפני הקב"ה.

בישול הגדי וחינוך הילד

בנוסף לפשט של איסור בישול בשר בחלב ואכילתו, ניתן לדרוש "לא תבשל גדי בחלב אמו" ביחס לחינוך הילדים והנוער. הגדי הוא הילד המתבגר, כמו שחז"ל המשילו את תחילת זמן ההתבגרות "בן עשר קופץ כגדי". לגדי יש אופי 'בשרי', הוא לא יושב על מי-מנוחות ורגוע כמו חלב לבן, אלא מלא מרץ-נעורים, שובבות ועזות, 'גדי עזים'.

אסור לבשל-לחנך את הגדי-הילד בחלב! יש הרוצים לחנך את הילדים רק בסגנון 'חלבי', להדגיש רק את החסדים והטוב, ולהתעלם או להתכחש לצדדים 'הבשריים' כמו מידות הגבורה והיראה, הכוח והעז, מאבקים ומלחמות. אולי חינוך כזה נראה יפה ונחמד, אבל באמת הוא הורס את הגדיים שלנו, מסרס אותם והופך אותם לתבשיל שאינו ראוי למאכל. חינוך יהודי אמיתי חייב לספק לנוער גם את הצד הבשרי החי, כמובן בנוסף לחינוך העיקרי למידות-טובות ורגועות, להיות יהודים רחמנים, ביישנים וגומלי-חסדים.

בדרך דרש נוכל לומר עוד ש"חלב אמו" רומז ללאומיות, כמו שמבחינה לשונית יש קשר בין **אם** ו**לאום**. בעברית של היום מקובל להבדיל בין **לאומיות ללאומנות** – הלאומיות היא תחושת השייכות לאומה-העם, אבל בצורה עדינה ו'חלבית' יחסית, ואילו הלאומנות נתפסת כדבר שלילי, המדגיש את הצד ה'בשרי' של מלחמה ותקיפות. אבל אנו צריכים לנהוג ולהתחנך על-פי התורה, שבה יש גם מה שמכונה היום ללאומנות – כמו למשל במצוה נוספת בפרשת השבוע "לא יִשְׁבוּ פְּאֲרָצְךָ". אולי אפילו המשפט היסודי "אשר בחר בנו מכל העמים" נחשב היום ללאומנות פסולה...

אסור לבשל את הגדיים בחלב האם – לחנך את הילדים רק ללאומיות חלבית, פושרת ונחמדה, ולהסתיר את הלאומנות שיש לנו. זוהי 'הדחקה' פסולה שתביא רק נזקים. עלינו להעניק לילדים ולנוער חינוך כשר, לא מתפשר ולא מפוחד, חינוך לגאווה-יהודית אמיתית ונכונה בדרך התורה.

מתוך שיעור כ' שבט תשע"ב

בפרשת משפטים אנו קוראים את האיסור "לא תבשל גדי בחלב אמו" – ציווי שחוזר באותה לשון עוד שתי פעמים בתורה. ההקפדה על כשרות המאכלים היא אחד היסודות החשובים בזהות היהודית, ואת המסירות על כך ניתן ללמוד מהילדים שנפלו בשבי הבבלים, דניאל חנניה מישאל ועזריה, שלא אכלו מהמזון שהובא להם מבית המלך, "אֲשֶׁר לא יִתְגַּאל בְּפֶתַח בַּגְּ הַמֶּלֶךְ" (דניאל א).

בספר הזהר נאמר בהקשר זה שנבוכדנצר מלך בבל היה אוכל בכל יום בשר בחלב וגבינה עם בשר (ציזבורגר) – עניין מיוחד לאכול בשר בחלב – ואילו דניאל וחבריו שהקיפו על אכילת מזון כשר זכו שצלם-אלקים יהיה ניכר על פניהם, עד-כדי-כך שכאשר הושלך דניאל לגוב-האריות הם לא נגעו בו לרעה.

סדרת איסורים של תערובת

המפרשים מסבירים שאיסור בשר-בחלב – בבישול, באכילה ובהנאה – קשור לאיסורים נוספים בתורה על תערובת בין מינים שונים: זריעת כלאים בשדה ובכרם, הרכבת אילנות ממינים שונים, הרבעת בהמות ממינים שונים, חרישה והנהגה בהמות ממינים שונים ולבישת בגד שעטנו ("צמר ופשתים יחדו"). בכל אלו, הערבוב בין המינים השונים הוא פסול ומזיק, התערבות לא רצויה במעשה-בראשית שבהם כל דבר נברא "למינו", וכך פירשו חז"ל "אֵת חֲקֹתֵי תִשְׁמֹרוּ לְבַהֲמֹתֶיךָ לֹא תִרְבֵּיעַ כְּלָאִים שְׂדֶךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וְגַד כְּלָאִים שְׁעֻטָּנוּ לֹא יַעֲלֶה עֲלֶיךָ" – "חוקים שחקקתי בעולמי". ויותר בעומק, מבואר בפנימיות התורה שלכל נברא יש שרש רוחני עליון, ואסור לערב את השרשים שלא כראוי, כל אחד מהם הוא טוב לעצמו אך העירוב אינו מועיל ואף מזיק, כמו שניתן לראות היום בתחום המסוכן של הנדסה-גנטית. וביחס לבשר וחלב, הבשר הוא מצד השמאל, ה**גבורה**, ואילו החלב הוא מצד ימין, ה**חסד**, ואסור לערב ביניהם.

מתי כדאי לערבב ומתי לא

אמנם הדבר צריך ביאור: הרי בדרך-כלל אנו רוצים לעשות הרכבה וחיבור בין הצדדים השונים. אדרבה, אחד המאפיינים של "עולם התיקון" בקדושה הוא יכולת החיבור וההתכללות בין הקצוות השונים (על-ידי "הקו האמצעי"), כמו החיבור בין צד-ימין, ה**חסד**, וצד-שמאל, הגבורה, אשר מתמזגים יחד במידת ה**תפארת**, "תפארת ישראל", ובה זווקא מתגלה האמת בשלמותה. אם-כן מדוע החיבור בין בשר וחלב הוא פסול?

– מסביר הרבי מליובאוויטש שהחיבור בין שני מינים אפשרי רק כאשר יש להם צד-שווה, מכנה-משותף שמאפשר לחבר ביניהם. מידת ה**חסד** ומידת הגבורה יכולות להתחבר במידת התפארת מפני ששתיהן **בטלות** כלפי המקור האלוקי שמעליהן. בנקודת הבטול הן משתוות זו לזו ולכן יכולות להתכלל זו בזו, להשלים האחת את השנייה ולהתמזג באופן מורכב ומפואר. הדוגמא לכך היא מהמלאכים מיכאל וגבריאל, שר של מים ושר של אש, שעושים שלום ביניהם, "עושה שלום במרומיו", כיון ששניהם כמו שרים המשתחווים ובטלים למלך. לעומת זאת, כל מה שנאסר בתורה

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ך

יוצא ע"י גל-עיני 1700-700-966

אתר - www.pnimi.org.il בלוג - haravginzburg.com